

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2018-04-12

Handlingsplan för godstrafik i Stockholms stad

Svar på remiss från trafiknämnden

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till handlingsplan för godstrafik i Stockholms stad.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
avdelningschef

Sammanfattning

Trafiknämnden har tagit fram ett förslag till handlingsplan för godstrafiken i Stockholm för 2018–2022. Klimatförändringen, ökade krav på miljö och säkerhet, ökad e-handel och växande befolkning är några av utmaningarna. Det behöver därför utvecklas nya smarta lösningar som kan bidra till effektivare, säkrare och mer miljöanpassade godstransporter.

Förvaltningen är positiv till förslaget till handlingsplan. Vi anser att de mål som föreslås tar hänsyn till det som är viktigt. Målen tar upp effektiviseringar, tillgänglighet, innovativa lösningar och även arbetssätt. Aktiviteterna som föreslås bidrar till att uppfylla Framkomlighetsstrategins mål.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Bakgrund

Framkomlighetsstrategin, Stockholms stads trafikstrategi, styr planeringen av stadens vägar, gator och offentliga rum med målet att förverkliga kommunfullmäktiges Vision 2040 – Ett Stockholm för alla. Framkomlighetsstrategin konkretiseras i ett antal inriktningsplaner där godstrafik utgör en del parallellt med kollektivtrafikens stomnät, cykel och gång.

Trafiknämnden har utarbetat ett förslag till handlingsplan för godstrafiken. Förslaget tar vid där den tidigare planen *En strategisk inriktning för bättre leveranstrafik 2014–2017* slutar.

Godstrafiken står inför ett flertal utmaningar, inte bara klimatförändringen och ökade krav på miljö och säkerhet utan även den ökande befolkningen och ökad e-handel. Luftföroreningar och buller är några negativa konsekvenser från transporter och gods. Godstrafiken drabbas av, och är en del av, den begränsade framkomligheten i staden. Ökad trängsel bidrar till att tillgänglighet och effektivitet försämras. Med detta som bakgrund behövs det således utvecklas nya smarta lösningar i det redan existerande transportsystemet som kan bidra till effektivare, säkrare och mer miljöanpassade godstransporter.

Trafiknämnden har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 6 maj.

Remissen i sammanfattning

Syftet med planen är att formulera mål som styr mot ett effektivare, säkrare och mer miljöanpassat transportsystem och att förankra stadens arbete med godstrafiken under perioden 2018–2022. Samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag är en nyckelfaktor för att på bästa sätt driva det godsrelaterade arbetet framåt och för genomförandet av handlingsplanen.

Handlingsplanen har till uppgift att peka ut mål och aktiviteter som bidrar till att uppfylla Framkomlighetsstrategins mål.

Staden har också andra program och strategier som berör godstransporter:

- Miljöprogram 2016–2019

- Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040
- Strategi för miljöfordon och förnybara drivmedel
- Kajstrategi för Stockholms hamnar
- Avfallsplan 2017–2020
- Företagsområden i världsklass

Utmaningarna för godstrafik hanteras även på regional och nationell nivå. Stockholms läns landsting tar under 2018 fram en regional godsstrategi. Inom Mälardalsregionen pågår arbetet med att ta fram en storregional godsstrategi och regeringen arbetar med en nationell godsstrategi.

Stockholms stad är en del av en region med tjänstebaserad ekonomi och är därför beroende av varuimport – mer ska in i staden än vad som levereras ut. Lastbilar går i allmänhet tomma ut ur staden.

Samordnad data om godstransporterna i Stockholm saknas idag eller är bristfällig. I Stockholms län sker det omkring 100 000 lastbilstransporter per vecka varav en fjärdedel utgör transporter av livsmedel och post- eller budleveranser och en fjärdedel körs tomma. Masstransporter utgör den enskilda kategori av gods som har flest antal lastbilstransporter.

En övervägande del av alla transporter i regionen sker på lastbil. I Mälardalsregionen finns potential att flytta över en del av lastbilstrafiken till sjöfart vilket kan bli ett viktigt komplement till väg och järnväg.

Klimatförändringen är en global utmaning som har stor påverkan på godstransporterna till följd av transportsektorns stora del av utsläppen av växthusgaser. Användningen av fossila bränslen måste fasas ut för att kunna möta målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040.

Stockholmsregionen är landets största konsumentmarknad. E-handeln förutspås öka kraftigt vilket i sin tur ökar antalet transporter. Fler och mindre transportfordon levererar färre varor per tillfälle då kravet på hemleveranser kvällar och helger ökar. En ökning väntas också ske av bygg- och masstransporter i samband med ökat bostadsbyggande och fler infrastrukturprojekt.

Det är viktigt att våga ifrågasätta invanda synsätt och hitta lösningar som ökar fordonens fyllnadsgrad, minimerar antalet fordonsrörelser i staden och bidrar till att stadsmiljön är en attraktiv plats att vistas på.

Förslag till mål

- Tillgänglighet och förutsägbarhet för godstransporter ska öka.
- Lösningar för godstransporter ska bidra till en minskad miljöpåverkan och en attraktiv stad.
- Planering för godstransporter ska ske i nära samverkan mellan staden och andra aktörer.

Förslag till aktiviteter

1. Staden ska skapa möjligheter för transporter off peak¹.
2. Staden ska uppmuntra och vara delaktig i demonstrationer med nya innovativa godslösningar.
3. Staden ska verka för ett ökat utnyttjande av vattenvägarna för godstransporter.
4. Staden ska verka för bättre förutsättningar för godstransporter med lätta elfordon.
5. Staden ska verka för ökad samlastning och styrning mot effektiva och hållbara logistiklösningar.
6. Staden ska verka för en effektivare bygglogistik och masshantering med minskad trafik.
7. Staden ska öka kunskapen om godstransporter inom Stockholms stad som organisation.
8. Staden ska analysera och peka ut viktiga strategiska platser och noder för godstransporter.
9. Staden ska arbeta för bättre data om godstrafiken.
10. Staden ska löpande utvärdera och vid behov justera regleringar för godstrafiken.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Handlingsplan för godstrafik är ett kort och koncist dokument som klart beskriver mål och aktiviteter för hur godstrafiken ska kunna fungera bättre i staden. Förvaltningen är positiv till förslaget till handlingsplan.

Hela staden berörs av godstransporter på något sätt men påverkan är olika beroende på hur vägnät och transportmöjligheter ser ut.

¹ Utanför rusningstid (off hour deliveries).

Farsta stadsdelsområde är utsatt sett ur perspektivet att vi har flera stora trafikleder med många godstransporter.

Förvaltningen anser att de mål som föreslås är relevanta och tar hänsyn till det som är viktigt. Målen tar upp effektiviseringar, tillgänglighet, innovativa lösningar och även arbetssätt.

Genomförandet av aktiviteter kommer att ske kontinuerligt och vissa aktiviteter löper vidare från nuvarande handlingsplan. Förvaltningen instämmer i vikten av samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag samt privata aktörer för att arbetet ska ge resultat.

En aktivitet som berör förvaltningen är att staden ska verka för ökad samlastning och styrning mot effektiva och hållbara logistiklösningar som stadens egna verksamheter ger upphov till. I nuvarande livsmedelsavtal finns krav på att leveranser till exempelvis förskolor i ett område samordnas till en viss veckodag. I kommande ramavtal med leverantörer av varor till stadens verksamheter bör det vara möjligt att ställa skarpare krav på samordning av leveranser. Förvaltningen är positiv till att stadens egna godstransporter minskas.

Att analysera och peka ut viktiga strategiska platser och noder för godstransporter är en annan aktivitet som berör stadsdelsområdet. Förvaltningen anser att Farsta företagsområde är en viktig nod för detta. Betydelsen kommer att bli större när Norviks hamn i Nynäshamn tas i bruk. Godstransporterna kommer då att öka på Nynäsvägen. Förutom att området kan fungera som en omlastningsplats är det också viktigt att bevara och utveckla verksamhetsområdet då det finns ett stort behov av fler arbetsplatser i söderort. Byggande av bostäder bör undvikas i närheten av lokala arbetsområden så att företagen inte riskerar att behöva flytta på grund av att verksamheten anses störande.

I Farsta stadsdelsområde planeras det för omfattande bostadsprojekt, och även infrastrukturprojekt, och området berörs därmed av handlingsplanens aktivitet som handlar om att staden ska verka för en effektivare bygglogistik och masshantering med minskad trafik. Det är svårt att se hur trafiken med masshantering ska kunna minska under de kommande åren men förvaltningen ser det som en god föresats att ta fram en handlingsplan specifikt för masshantering.

Masshantering ger upphov till många och långa transporter vilket har en negativ miljöpåverkan. Möjlighet till lokal hantering av massor skulle minska antalet transporter och förbättra miljön. Masshanteringen är ett problem som kommer att öka i stadsdelsområdet med det stora antal byggnationer som förväntas framöver. Det gäller både byggande av bostäder och infrastrukturprojekt som exempelvis sprängning och placering av arbetstunnel för Högdalens tunnelbanedepå invid Örbyleden.

Behovet av en god logistik och synergieffekter är stort för stadens olika byggnads- och infrastrukturprojekt, särskilt med hänsyn till boende och verksamma i de berörda områdena.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Trafiknämndens förslag till Handlingsplan för godstrafik i Stockholms stad